

Handläggning av boendestöd

Lokala riktlinjer

Dokumenttyp Riktlinjer	Dokumentägare IFO	Beslutsinstans	Giltig till Tillsvidare
Upprättad av Ann-Christine Nilsson Malin Berglund	Fastställd/uppriättad 2017	Reviderad av Rebecca Eriksson	Senast reviderad 2020-01-
Dokumentet gäller för IFO			Diarienummer

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Riktlinjernas syfte och innehåll.....	3
Avgränsningar	3
Målgrupp	4
Målsättning.....	4
Tillgänglighet	4
Avgift	4
Kompetens.....	4
Sekreteress.....	5
Samordnad individuell plan (SIP)	5
Individens behov i centrum (IBIC)	5
Utredning och beslut	5
Inhämta underlag.....	6
Tidsbegränsat beslut.....	6
Verkställande av beslut	6
Genomförandeplan	6
Uppföljning av beslut	6
Avslut av insats	6
Dokumentation	7
Hemmaboende barn.....	7
Innehåll och genomförande	7
Avgränsningar	7
Oro, barn far illa	8
Våld i nära relation	8
Lex Sarah.....	8

Inledning

Dokumentet innehåller riktlinjer för handläggning av boendestöd. Utgångspunkten för arbetet är relevant lagstiftning och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Den svenska psykiatireformen som trädde i kraft 1995 syftade till att förbättra livssituationen för personer med psykisk funktionsnedsättning och öka deras möjligheter till gemenskap och delaktighet i samhället med hjälp av effektivare insatser. Kommunen har mot bakgrund av reformen ett tydligt ansvar för att samordna samhällets insatser för människor med långvariga och allvariga psykiska funktionsnedsättningar.

Enligt 5 kapitlet 7 § i socialtjänstlagen (SoL) ska kommunen verka för att människor som av psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Stödet ska vara anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.

Gällande lagstiftning, prejudicerande domar, socialtjänstplan, delegeringsförteckning, riktlinjer och rutiner ska följas.

Riktlinjernas syfte och innehåll

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i kommunen. Riktlinjerna ger ett stöd i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftningen. Riktlinjerna anger vilka kriterier som gäller för rätt till boendestöd i normalfallet, men en individuell behovsprövning ska alltid göras. Besluten ska vara enhetliga i den meningen att personer med likartade behov beviljas likartade hjälpinsatser och i samma omfattning. Det är i dessa riktlinjer inte möjligt att beskriva alla olika situationer eller behov utan enbart de vanligt förekommande.

Avgränsningar

Riktlinjerna avser handläggning och genomförande av boendestöd enligt SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med samsjuklighet i form av missbruk och psykisk funktionsnedsättning inom utbildnings- och omsorgsutskottets verksamhetsområde. Boendestödshandläggare ansvarar för myndighetsbeslut och boendestödjare för verkställande av insats.

Psykisk störning är ett samlingsbegrepp för alla tillstånd som diagnostiseras som psykiatriska. En person har psykisk funktionsnedsättning om han eller hon har väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på viktiga livsområden och dessa begränsningar har funnits eller kan antas komma att bestå under en längre tid. Svårigheterna ska vara en konsekvens av psykisk störning.

Följande tillstånd ingår inte i de psykiska störningar som enligt denna definition kan ge konsekvensen psykisk funktionsnedsättning:

- Missbruk/beroende av alkohol eller andra droger utan psykiatrisk samsjuklighet. Se mer i Norsjö kommuns *"Riktlinjer för missbruks- och beroendeproblematik"*.
- Psykisk utvecklingsstörning utan annan samtidig psykisk störning/sjukdom.

- Psykiatriska tillstånd som per sin diagnostiska definition är av kortvarig och övergående natur, exempelvis diagnosen Akut stressyndrom eller Anpassningsstörning.
- Demenssjukdomar utan annan samtidig psykisk störning/sjukdom.¹

Målgrupp

Boendestöd kan ges till personer mellan 18 – 65 år, med varaktig, minst årslång, psykisk funktionsnedsättning som inverkar på ett eller flera viktiga livsområden. Boendestöd kan även ges till personer med samsjuklighet i form av psykiskt/neuropsykiatriskt funktionshinder i kombination med beroende/missbruk.

Behov av eventuellt fortsatt stöd efter 65 år avgörs av handläggare för myndighetsutövningen utifrån den enskildes individuella behov förutsatt att boendestödet är pågående.

Målsättning

Målsättningen är att den enskilde genom kvalificerat boendestöd ska få:

- förbättrad psykisk hälsa
- ökad livskvalitet
- ökad möjlighet att bo kvar i den egna bostaden trots sin funktionsnedsättning
- en reell möjlighet till en socialt fungerande livssituation
- stöd att bryta sin isolering
- möjlighet att leva så självständigt som möjligt utifrån egna förutsättningar

Individuella mål ska formuleras i samråd med den enskilde och följas upp kontinuerligt. Insatsen ska vara av god kvalitet och utvärderas regelbundet. ORS- och SRS skattningsskalor används kontinuerligt för att utvärdera insatsen.

Tillgänglighet

Boendestöd i Norsjö kommun utförs vardagar mellan 08.00 – 16.45. Finns behov av stöd vid andra dagar eller tider hänvisas den enskilde att ansöka om andra lämpliga insatser.

Avgift

Boendestöd enligt SoL 4 kap 1 § är avgiftsfritt.

Kompetens

Boendestöd är en målinriktad och kvalificerad stödinsats. De som utför insatsen bör ha god kunskap och kompetens inom psykiatri, funktionsnedsättningsområdet samt utbildning inom motiverande samtal.

¹ Definition av psykiska funktionshinder enligt Nationell Psykiatrisamordning ”vad är psykiskt funktionshinder?”

Sekretess

Inom socialtjänsten gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller närstående lider men (26 kap. 1 § OSL, Offentlighets- och sekretesslagen, 2009:400). Inom IFO i Norsjö kommun gäller inre sekretess:

- Uppgifter får bara lämnas mellan befattningshavarna i den utsträckning som är normal eller behövlig.
- Dokumenterade personuppgifter ska förvaras så att ingen obehörig får tillgång till dem.
- Om uppgifterna finns elektroniskt ska bestämmelserna om behörighetsstyrning följas.

Den enskilde kan genom samtycke helt eller delvis häva den sekretess som gäller till skydd för honom eller henne (10 kap. 1 §, 12 kap. 2 § OSL).

Samordnad individuell plan (SIP)

Enligt 2 kap. 7 § SoL. ska en samordnad individuell plan för den enskilde upprättas när det finns behov av insatser från både socialtjänstens samt hälso- och sjukvårdens sida.

Motsvarande regler för hälso- och sjukvården framgår i 3 § f HSL. Planen ska upprättas om kommunen *eller* landstinget bedömer att det behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och den enskilde samtycker. I planen ska det framgå vilka insatser som behövs, vad som respektive huvudman ansvarar för, vilka åtgärder som annan än kommunen eller landstinget ansvarar för samt vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål och om möjligt ska den upprättas tillsammans med den enskilde. Närstående personer ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen om det är lämpligt och brukaren inte motsätter sig detta. Vid behov kan även andra myndigheter och övriga aktörer bjudas in.

I Norsjö kommun vid individ och familjeomsorgen ska SIP användas i alla ärenden där behov finns av insatser från hälso- och sjukvården, och den enskilde samtycker till det.

Individens behov i centrum (IBIC)

I Norsjö kommun handläggs boendestöd utifrån IBIC.

Utredning och beslut

Utöver vad som allmänt gäller för utredning, beslut och verkställighet av beslut enligt socialtjänstlagen beskrivs det som är specifikt för boendestöd i dessa riktlinjer.

Boendestöd utreds, bedöms och beslutas av boendestödshandläggare inom Individ och familjeomsorgen enligt 4 kapitlet 1 § SoL. Utredningen handläggs skyndsamt. Beslut kan fattas under utredningens gång om behovet behöver tillgodoses omgående. Utredningen

tydliggör den enskildes individuella behov och i beslutet ska omfattningen av beviljat boendestöd framgå.

Inhämta underlag

Medicinskt underlag kan behöva inhämtas från sjukvården för att avgöra om den enskilde tillhör målgruppen. Om det finns andra aktuella utredningar inom Individ- och familjeomsorgen kan uppgifter i dessa användas som grund för bedömningen istället för medicinskt underlag.

Tidsbegränsat beslut

Beslutet ska tidsbegränsas utifrån den enskildes behov och bör beviljas längst 6 månader i taget.

Verkställande av beslut

Boendestödet verkställs så snart det är möjligt. Om det inte finns utrymme att verkställa beslutet tas detta vidare till enhetschef -IFO. Verkställare ger i första hand full beviljad tid till pågående ärenden innan nytt beslut påbörjas.

Genomförandeplan

När insatsen inleds ska verkställaren alltid upprätta en genomförandeplan i samverkan med den enskilde. Genomförandeplanen ska upprättas i ett dokument som överensstämmer med IBIC:s struktur. Genomförandeplanen ska vara ett levande dokument och kompletteras och revideras vid behov.

Uppföljning av beslut

Uppföljning av beslut ska ske vid behov eller innan beslutsperiodens avslut, dock senast inom 6 månader. Vid uppföljning av insats kan nytt beslut fattas om behovet kvarstår eller om andra behov framkommit.

Avslut av insats

Avslut av en insats kan ske av olika anledningar.

- Om den enskilde inte längre har behov av insatsen avslutas den och den enskilde kan ansöka på nytt om nya behov skulle uppstå.
- Om den enskilde inte utför det insatsen avser eller inte deltar aktivt avslutas insatsen och den enskilde hänvisas till att ansöka om andra lämpliga insatser.
- Om den enskilde vill ta ett uppehåll från insatsen under längre tid än en månad avslutas insatsen och den enskilde får ansöka på nytt om nya behov skulle uppstå.
- Under sommarsemester kan längre uppehåll medges om det är klarlagt att den enskilde avser fortsätta efter planerat uppehåll. Upphållet kan dock längst vara sammanlagt 2 månader.

Dokumentation

Sociala insatser ska dokumenteras enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOFS 2014:5 om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS. *Se även Norsjö kommuns lokala rutiner gällande dokumentation.*

Hemmaboende barn

Om den enskilde har hemmaboende barn under 18 år ska insatsen ”föra barnen på tal” erbjudas.

Innehåll och genomförande

Boendestöd är ett kvalificerat och flexibelt vardagsstöd där den enskilde behöver stöd och hjälp med att klara sina svårigheter i vardagen, både i och utanför bostaden. Bemötande, återhämtning och självständighet är tre viktiga begrepp i arbetet med målgruppen, vilket understöds via brukarorganisationer och forskning. Grunden i detta är att rätt form av bemötande och insatser kan ge goda möjligheter till återhämtning.

Nedanstående livsområden, enligt IBIC, kan tillgodoses genom boendestöd:

- Lärande och att tillämpa kunskap
- Allmänna uppgifter och krav
- Kommunikation
- Förflyttning
- Personlig vård
- Hemliv
- Mellanmänskliga interaktioner och relationer
- Viktiga livsområden
- Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

ESL, ett självständigt liv, rankas mycket högt i socialstyrelsens nationella riktlinjer för psykosociala insatser vid schizofreni, men passar till viss del även vid andra diagnoser. Inom Norsjö kommun ska metoden användas där den bedöms lämplig.

Se mer i socialstyrelsens vägledning om boende och boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning, ”*Det är mitt hem*”.

Avgränsningar

- Boendestöd ges till den enskilde som är beredd att vara delaktig i stödet. Boendestödjaren kan i korta perioder om högst en månad, om behovet finns, utföra praktiska moment **åt** den enskilde.
- Det ingår inte att skjutsa den enskilde.
- Det ingår inte att arbeta med någon form av terapeutisk behandling, exempelvis samtalsterapi.
- Stöd gällande myndighetskontakter ska framförallt ske inför kontakten.

Oro, barn far illa

Myndigheter vars verksamhet berör barn och unga är skyldiga att anmäla till socialtjänsten om de misstänker att ett barn på något sätt far illa (14 kap § 1 socialtjänstlagen 2001:453). Vid osäkerhet kan kontakt tas med socialsekreterare inom barn- och unga för råd och stöd.

Våld i nära relation

Kvinnor med funktionsnedsättning utsätts för våld och övergrepp i minst lika stor utsträckning som kvinnor generellt. Specifikt för kvinnor med funktionsnedsättning är att de ofta är i beroendeställning till personerna som utövar våld och kränkningar mot dem, vilket ökar deras utsatthet. Kvinnorna är överrepresenterade när det gäller våld i nära relation, men självklart kan även män vara utsatta. Norsjö kommun arbetar för att vara en kommun fri från våld och det ligger i boendestödshandläggarens uppdrag att vid utredning och uppföljning ställa frågor om våldsutsatthet utifrån FREDA-kortfrågor. *Se mer i Norsjö kommuns lokala rutiner för boendestöd.*

Lex Sarah

Den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, gällande den som får eller kan komma ifråga för insatser inom verksamheten.